

Kestävän liikkumisen rahoitus näkyväksi

Tausta

Lahdessa kestävän liikkumisen kokonaisuus on merkittävä ilmastotyön osa-alue, johon käytetään paljon resursseja, mutta jossa myös tarvitaan uusia ratkaisuja päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupungin johdolta on noussut toive tuottaa ilmastobudjetti. Reijo-hankkeessa päätettiin aloittaa ilmastobudjetointi kestävän liikkumisen kokonaisuuden kustannuksista, tuotoista ja päästövaikutuksista.

Tavoite

- Kehittää talouden suunnittelua ja raportointia, joka kokoaa yhteen kestävän liikkumisen kustannukset, tuotot ja vaikutukset. Raportointiin luodaan mahdollisimman automaattinen prosessi, jossa kustannus- ja tuottotiedot kootaan kirjanpidosta. Näin halutaan vähentää raportointiin liittyvää käsin tehtävää työtä.
- Tavoitteena on pystyä aiempaa paremmin tarkastelemaan kestävän liikkumisen kustannusvaikuttavuutta ja suunnata resursseja mahdollisimman vaikuttaviin toimenpiteisiin. Samalla Lahti kehittää ilmastobudjetin käyttöönottoa, jossa tavoitteena on laajentaa kustannusten, tuottojen ja vaikutusten kokonaiskuvan tarkastelu kestävästä liikkumisesta muihinkin ilmastotyön osa-alueisiin.

Ratkaisu

Lahdessa on käyty läpi kestävän liikkumisen toimenpidekokonaisuuksia ja määritelty kriteerit, miten näiden kustannukset lasketaan ja koostetaan eri järjestelmistä. Määrittelyt sisältävät esimerkiksi eri rakentamishankkeiden ja joukkoliikenteen kokonaisuuden tarkastelua ja kestävän liikkumisen edistämisen arviointia niissä.

Tieto toimenpiteiden vaikuttavuudesta kootaan erillisestä kaupungin ilmastohjelman vaikuttavuustarkastelusta, joka teetettiin konsultilla.

Opit ja oivallukset

Kirjanpidosta saadaan laskentatunnisteiden avulla koottua joitakin ilmastotyöhön liittyviä kustannuksia helposti kuten joukkoliikenteen kustannukset ja osa hankkeista. Kehitystarpeita liittyy erityisesti rakennushankkeisiin, joissa kestävän liikkumisen edistäminen on osa kokonaishankintaa. Lisäksi esimerkiksi kunnossapidon kustannusten erittely autoteiden ja kestävän liikkumisen väylien osalta on arvioon perustuvaa.

Jotta ilmastotyön kustannuksia voidaan tarkastella vaikutusten kanssa rinnakkain, tarvitaan vertailukohta: mitä lasketaan kestävän liikkumisen investoinneiksi, mikä on näiden investointien riittävä taso ja milloin kustannusvaikuttavuus on hyvällä tasolla. Tältä osin työ Lahdessa jatkuu.

Osana ilmastobudjetin kehittämiseen liittyvää tarkastelua Lahdessa tunnistettiin, että talousarviovalmistelussa painekeskustelu on ensimmäinen mahdollinen ilmastotyön vaikuttamisen kohta. Siinä toimialat nostavat erilaisia muutospaineita vuosisuunnittelun kehysvaiheen pohjaksi. Hiilineutraaliustavoitteen toteuttamiseen liittyvät paineet ja resurssitarpeet pitäisi olla mukana omana näkökulmana, joka ohjaisi toimialoja tunnistamaan ilmastotoimien tarvetta.